

Megnyílt Izrael tiszteletbeli konzulátusa Debrecenben

Példaértékűnek nevezte Izrael és Magyarország kapcsolatát a debreceni tiszteletbeli konzuli képviselő megnyitására Joszi Amrani nagykövet – írja az MTI.

A vezető diplomata méltatta a két ország együttműködését a kultúra, a

rosában is jelen lesznek a tiszteletbeli konzulátussal.

Amrani – utalva az Izrael Állam megalakulásának 70. évfordulójára – alkalmából rendezett debreceni tudományos konferenciára – azt mondta, nagyon fontos pillanatban történt a

Komolay Szabolcs (Fidesz-KDNP) alpolgármester kiemelte: több mint 300 izraeli diák tanul a helyi egyetemen, és a múlt évben indított Debrecen–Tel-Aviv menetrend szerinti repülőjáratral megháromszorozódott az Izraelből városunkba látogató turisták száma, akiknek adott esetben ugyancsak nagy segítséget jelenthet a most megnyílt tiszteletbeli konzulátus.

Hozzátette: a finn és az ukrán után az izraeli a harmadik tiszteletbeli konzulátus, számukat a jövőben bővíteni szeretnék, akár diplomáciai negyedet is kialakítanának. Suha György, a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) miniszteri biztosja közölte: Hunyadi László professzor a 63. Magyarországon működő tiszteletbeli konzul.

A magyar kormány és a KKM álláspontját tolmácsolva fontosnak nevezte, hogy Debrecen már a harmadik konzuli képviselőnek ad otthont. Suha György a külügyi stratégia részének nevezte a konzuli nyitást, és reményét fejezte ki, hogy több misszió is nyílik a városban.

MTI Fotó: Czeglédi Zsolt

tudomány, az oktatás és a gazdaság területén, és azt mondta, elhivatottak a kapcsolatok további erősítésében. Fontosnak nevezte, hogy immár Magyarország második legnagyobb vá-

külképviselőt megnyitása. A diplomatáknak hidakat kell építeni – hangsúlyozta a nagykövet, amikor köszöntötte Hunyadi Lászlót, a debreceni egyetem professzorát, az új debreceni tiszteletbeli konzult.

Napközis tábor fiataloknak!

A Gyere velem zsinagógába projekt napközis tábort szervez 8–11 évesek részére június 25. és 29. között, 12–14 évesek részére július 16. és 20. között.

A tábor különlegessége a gyerekek játékos foglalkoztatása. A már megszokott interaktív, testreszabott kézműves és bibliai mesefoglalkozások mellett megtanuljuk a héber betűket, mókázunk, játékosan ismerkedünk a híres magyar zsidókkal, és délutánonként hivatásos edzővel karatézunk.

Ezenkívül várunk sok-sok játékkal (nyomozás a zsidó negyedben, kalandtúra, vizes lufiharc), énekkel, kacagással. Célunk, hogy vidám játékok közepette felfedezd a benned lévő kincseket!

Vegyük fel a kapcsolatot! Válgjunk együttműködő partnerré, hiszen a közösségformálás, az együttjátás során a sajtókészítéstől vagy a tíz csapás átélésétől kezdve a számháborún át a zenekarrá alakulásig bármi előfordulhat a gyerekekkel!

Töltődjünk fel együtt kertünkben és épületünk falai között! Ehhez háromfős képzett csapatunk áll rendelkezésre.

Fontos információk

A tábor bázisa a Dózsa György úti zsinagóga épülete lesz, amely a reggelinek, ebédnek, valamint a kézműves foglalkozásoknak ad majd otthont. A gyermekek pihenését, kapcsolódását szem előtt tartó programokat különböző helyszíneken rendezzük meg, ahová a távolság függvényében gyalogosan, bérelt vagy BKV-busszal jutunk el.

A tábor napközis jellegére tekintettel a programok 9–16 óra között zajlanak, mely idő alatt a kóser étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) a gyermekek részére biztosítjuk.

Ügyeleti idő: reggel 8-tól 17 óráig. Jelentkezési határidő: 2018. június 20.

Részvételi díj: nettó 28.000 Ft/fő/hét.

Átutalás esetén a befizetendő részvételi összeget kérjük az alábbi számlaszámra utalni: K&H 10400171-75515552-55551000. Kérjük, hogy a megjegyzés rovatba írják be a gyermek nevét és a választott tábor időpontját!

Az alábbi elérhetőségeken várja szeretettel a gyermekek jelentkezését Frölich Erika, Kálmán Tímea és Teszter Nelli:

www.gyerevelemzsinagoga.hu
gyerevelemzsinagoga@gmail.com
+36-20-967-4843

Izrael megalakulásának 70. évfordulója alkalmából a szolnoki hitközség fát ültetett Szalay Ferenc polgármester és az egyházak képviselői részvételével

Püspöknek állt zsidók

Bizonyos Goldberg osztrák író – nevé hiába kerestem két wikipédiás listán is, nem találtam róla semmi közlést – a múlt század harmincas éveiben írt néhány olyan zsidóról, aki püspöknek állt. Átértek, betértek, vagy nem is tudom, hogy lehetett ezt csinálni. Kérdés az is, legalábbis számomra, hogy milyen ceremónia, nyilatkozat kell egyáltalán a zsidó vallás elhagyásához, és milyen ceremónia szükséges a befogadó egyházak részéről. Arra is kíváncsi lennék, vajon mi van ilyenkor a hüpe alatti esküvő utóéletével és a ketubával. Az asszony, a család automatikusan „átmegy” a családfővel, vagy marad(hat) az eredeti hitén? Ha a feleség és a gyerekek marad(hat)nak zsidónak, és a más vallású családfővel együtt élnek, vajon hogy néz ki egy kidus, a széderest és egyebek... Püspök lehet zsidó család feje? Nem sorolom tovább a kérdéseket. Azt tudom viszont, hogy az alábbi íráshoz szükséges lenne a feltett kérdésekkel kapcsolatos magyarázat... Aki a Könyveket ismeri, tanítja, bizonyára tud ezekre válaszolni, de az átlagzsidó? Kérdezze meg a rabbiját... Egyáltalán, fontos lehet ilyen kérdéseket az említett jelenség kapcsán felvetni? Nem is tudom. Sorolom inkább, miről olvastam:

A 600-as évek vége felé a Julian nevű toledói egyházi volt az első zsidó, aki püspöki ornátust öltött. Állítólag ő volt Pál apostol után a második zsidó, akit szentté is avattak.

Paul Alvar a 800-as években Kordova püspökeként szolgált. Előbb remeteéletet élt, Antichia barlangjában „lakott” bizonyos Alba nevű zsidó ember (1226-tól 1286-ig élt), majd orvosként is működött, aztán aleppói püspök lett Bar Hebreus néven. Jó híre volt matematikusként, csillagászként is.

Rabbi Salomon Léwy Burgosban a keresztségben a Paul de Santa Maria nevet kapta. Párizsban szentelték katolikus pappá, sikeres pályafutása során érseki rangig jutott. A 14–15. században ígét hirdető főpapról feljegyezték: kezdeményezte, hogy a zsidókat zárják ki a hivatalokból, továbbá különítsék el őket kijelölt városnegyedekben... És hordjanak ruházatukon vörös jeleket... És ne üzleteljenek keresztényekkel...

Az „ideológus” érsek Alfonso névre keresztelt fia is burgosi püspökérett szolgált. A legkeresztényebb uralkodók – Ferdinánd és Izabella – személyes gyóntatója lett, királyi tanácsos, majd kordovai püspök.

Portugál marannusként (látszatra megkeresztelkedett, ám eredeti vallásához titokban hű maradt zsidó)

született Joa Mendez de Silva. Nagy ívű pályamódosítással, hitváltással a ferencesek rendjét vezette. IX. Sixtus pápa kedvence volt.

És aki vissza(át)tért: Diego Deza spanyol püspököt is zsidó származásuként jegyzik. Izabella királynő gyóntatója, Kolumbusz kebelbarátja volt. Az inkvizíciónál valamely „jóakarója” feljelentette, miszerint a püspök ösztönei visszatért zsidó hitére... Megkínózták, egyéb információ nincs sorsáról...

Az inkvizícióval Pedro de Aranda püspöknek is meggyűlt a baja újonnan választott hittestvérei okán, ugyanis a főinkvizítor megirigyelte a püspök rendkívüli gazdagodását. Be is perelte, az alapos gyanú, az indokolás az volt, hogy a püspök atyja marannus volt.

Ugyanilyen sorsa jutott egy másik áttért, Juan Arias Davila is. Az inkvizíciós megtorlástól maga a pápa „menekítette” meg a fenti két áttért. Utóbbi, Davila meg is „hálálta” a szentatya jószágát: valóságos tombolt a marannusok ellen... Az előbb említett Arandán az inkvizíció mégis bosszút állt: különböző egyházi vétkék miatt börtönbe vetették, ahol életét vesztette.

Aztán itt van Alexander Mihály Salamon. Lengyelországról került Angliába, előbb rabbiként működött, majd héber nyelvet tanított anglikán papoknak. Úgy tűnik, az anglikánok „tanításai” sikeresebbek, meggyőzőbbek voltak: Salamon 1825-ben áttért – családostól... 1840-ben szentelték Alexandert anglikán püspökké. Jeruzsálemben hunyt el.

Van magyarországi születésű zsidó is, aki 1867-ben püspök lett, s Eugénia császárné gyóntatójának tisztéig emelkedett. Bauer Mária Bernát (1829–1898) az ő neve. Kereskedőként, pékként, fotográfusként nem tudott megélni. Irány Párizs! Ott egy karmelita barátnál tanult. Felszentelt püspökként Eugénia császárné gyóntatója volt. III. Napóleon halála

(Folytatás a 6. oldalon)

A holokaasztot gyalázta, most a túlélőit támogatja Mel Gibson

Titokban holokaaszttúlélőket támogat *Mel Gibson*. A színész-rendező valószínűleg azért „vezekelt”, mert 2006-ban ittas vezetés és gyorsajtás után a rendőrautóban azt kiabálta, hogy „A kib...ott zsidók felelősek az összes háborúért!” Némi csönd után öt évvel ezelőtt egy férfi, aki nem kapott tőle munkát, kilencoldalas nyílt levélben beszélt arról, hogy a *The Maccabee* című film általa írt forgatókönyvének egyeztetése alatt Gibson nyomdafestéket nem tűró módon beszélt a holokaaszttról. Úgy fest, Gibson mindezt megbánta, mert mint kiderült, titokban évek óta jótékonykodik, és nemcsak csekket ír, de tevékenyen részt vesz egy kelet-európai túlélőket segítő alapítvány munkájában – írja a Bors.

Ma már csak emlék...

Sok évvel ezelőtt a rendező *Passió* című filmjének előzetes bemutatójára meghívták a *Mazsihisz/BZSH* vezetőit, rabbikat, osztályvezetőket. Röviden: a *Síp utcát*. Az akkori Duna moziban a vetítés után – sosem felejttem el – az üv. igazgató felállt, és hangosan a következőt mondta: „Gyerekek, én smadok (kitérek)!”

A filmben a Gibson által elképzelt zsidók szerepe indokolta a nézők felháborodását.

kápé

KÖNYVISMERTETŐ

Táj és népe, a régi Bihar Vármegye története

Lexikon nagyságú kötetel tisztelt meg a debreceni hitközség korábbi vezetője, *Halmos Sándor* nyugalmazott egyetemi docens. Óriási munka, rengeteg kutatás, utánakeresés, utazással járó feladat, egy mélyen elkötelezett ember számára egyaránt jelennek, jövőnek szólóan az.

A címe: *Táj és népe, a régi Bihar Vármegye története*. A 2017-ben napvilágot látott mű megjelenését a *Mazsihisz*en kívül számos társegyház, valamint főtámogatóként a Nemzeti Kulturális Alap is segítette.

Az előszó: „Tehetségem szerint igyekszem, hogy közlésem a történelemmel egyeződek legyenek, helyt adok azonban a hagyományoknak is néhány esetben, mert a történeti valóság csak ezen az úton szerzhető meg. (...) A kötet végén írok egykori bihari híres emberekről, akikre méltán lehetünk büszkék, abban bízva, hogy élhetnek leszármazottaik. Sajnos a kitértekről, a vegyes házasságban éltekről a jogvédelem okán nem találtam adatokat.”

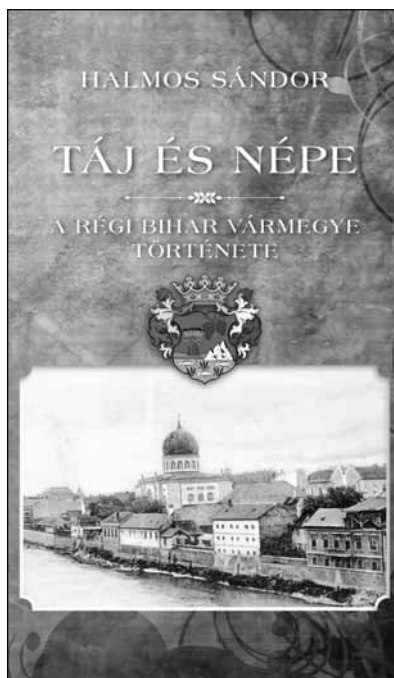
Néhány fejezetcím kedvcsináló:

A honfoglalás előtt és után, Vegyesházi királyok kora, 1848/49,

térképek, a nagyváradi r. kat. püspökség birtokai alfabetikus sorrendben, deportáltak névsora (helységenként), Szatmár egy elfeledett híres szülőtte, Kaczér Illés, s a zsidó tradíció számos rítusa, ahogyan ő gyakorolta, látta.

1200 oldalas kötetéről recenziót nem, kedvcsinálót lehet írni. Ha bárkit érdekelne és szeretné a könyvespolcán látni, történelmi-történeti hiteles adatokat megtudni a térségről, jelezze nekem, s adok elérhetőséget a szerzőhöz.

-gáljuli-

Körzeti kitekintő

Budai körzet

A Frankel Leó úti zsinagógában nagy örömmel és büszkeséggel ünnepeltük *dr. Tausz Tamás* és *Ili* fél évszázados ismeretségét. Negyvennégy évvel ezelőtt házasodtak össze, kemény és sikeres életutat tudhatnak maguk mögött. Két lánnyal és három unokával kibővülve állhattak be a hüpe alá, hogy megerősítsék a 44 évvel ezelőtti esküvőt, egyúttal megünnepeltük 70. születésnapjukat is a terebélyesedő család és barátok jelenlétében. A feleség 95 éves, holokaaszttúlélő édesanyja vidéken él, így sajnos a távolság és az egészségi állapota nem tette lehetővé személyes részvételét.

Ritka és egyedi szertartás volt, példaértékű, ebből az alkalomból kívánunk jó egészséget és sok-sok örömet Tamásnak és Ilinek.

Egy tömeggyilkos emlékiratai

Első alkalommal olvashatók magyar nyelven *Rudolf Höss* auschwitzi légerparancsnok emlékiratai, amelyeket 1947-es lengyelországi kivégzése előtt, a börtöncellájában írt.

A Jaffa Kiadó gondozásában megjelent kötet szaklektora, *Szécsényi András* történész az MTI-nek elmondta: a feljegyzések elsősorban „pszichológiai okokból” fontosak, hiszen az elkövetői oldalról ez a legHITELESEBB forrás, amely képes bemutatni, miként gondolkodott, milyen mozgatórugói voltak egy olyan náci hivatalnoknak, SS-tisztnek, aki aktívan dolgozott a tömeggyilkosság végrehajtásáért.

A *Vági Zoltán* és *Kádár Gábor* történészek által jegyzett utószó szerint az auschwitzi komplexum parancsnokaként *Rudolf Höss* a magyar történelem legnagyobb tömeggyilkosa volt, 300-345 ezer magyar állampolgár elpusztítását irányította. Ennek ellenére önvalomása még sosem jelent meg magyarul, holott a német kiadás már 1958-ban napvilágot látott.

„Auschwitz-Birkenau a magyar történelem szerves része, még ha az egyik legtragikusabb része is. A holokaaszt Magyarországon a mai napig érzelmekeket, vitákat vált ki, nem került nyugvópontra. Ha e genocídium mozgatórugóinak feltárá-

sához bármit is hozzájárul a kötet, már megérte kiadni” – fogalmazott *Szécsényi András*, aki szerint a magyar holokaasztkutatók kevés narratív forrást (naplót, visszaemlékezéseket) használ fel körülmények között. A magyar kiadás ezen a téren is ösztönzőleg hathat, valamint használható lesz az egyetemi szakoktatásban is.

A történész hangsúlyozta: a magyar az eredeti német kiadást követve csupán *Rudolf Höss* feljegyzéseinek történeti szempontból legfontosabb részeit adja közre. Azonban így is kiviláglik a szövegből, hogy a náci tiszt igyekezett mentegeni magát menthetetlen szerepe és felelőssége alól. Számos helyen nyilvánvalóan erősen torzít, ezért nagy szükség volt gazdag jegyzetapparátussal, elő- és utószavakkal megjelölni az „Auschwitz parancsnoka voltam. *Rudolf Höss* emlékiratai” című kötetet, amely így a náci haláltábor igazi arcát és a légerparancsnok valódi életútját tárja fel az olvasó előtt.

A feljegyzéseket *Martin Broszat* (1926–1989) adta közre és látta el bevezető tanulmánnyal. A német történész bevezetője szerint *Höss* emlékiratai kifejezetten cáfolják azt a leegyszerűsített elképzelést, amely szerint a tömeggyilkosság szükségképpen ördögi szadizmussal, állati brutalitással lenne párosítható.

Josef Mengele, Rudolf Höss és Joseph Kramer

Ellenkezőleg: *Rudolf Höss* memoárja egy olyan meglehetősen átlagos, olykor szentimentális, tekintélytisztező és kritikátlan, mindenekelőtt pedig rendszerető és kötelességtudó ember, „álszent nyárspolgár” portréját rajzolja meg, aki mellesleg teljesen érzéketlen volt a meggyilkoltak szenvedésével szemben.

Ugyanakkor *Kádár Gábor* és *Vági Zoltán* történészek utószavukban kiemelik, hogy *Höss*, bármennyire is igyekszik visszaemlékezéseiben bizonygatni feddhetetlenségét, a hatalmával több ízben biztosan visszaélő, a megsemmisítés célján túlmutató kegyetlenséget nem csupán eltűrő, de döntéseivel több bizonyított esetben is bátorító légerparancsnok volt,

Jó társaságban

Ha nincs a PÁZSIT (csak a felettebb tájékozatlan újszülöttek, továbbá a marslakók kedvéért: Pápai Zsidók Társasága), tán sohasem vettem volna a fáradságot, hogy egyre dagadó kebellem lajstromozzam magamban, hány és hány pápaival büszkélkedhetünk, akik úgymond „vitték valamire”.

Egy a vendégek közül. Gyurcsány Ferenc

Hitte volna a fene! – parafrázálhatnám *Arany János* örökbecsű szavait, ha a PÁZSIT két lelkes és fantáziadús aktivistája, *Pápai Jutka* és *Frieberth Zsuzsi* nem gondol egy nagyot, s erejét nem kímélve, szorgos kutatómunkával nem leli meg egykor volt földijeinket, s még ugyanazzal a lendülettel nem invitálja meg fent nevezetteket a havonta egyszer összejövetelre társaságba.

Sem a pázsitosokat, sem pedig a meghívottakat nem kellett vontatókötélre venni, hogy méltóztassanak má' eljönni a Hotel Regencybe, majd az összejövetelekre a mai napig otthont adó *Mazsók* székházába. A telt ház úgyszólván mindig garantált volt. Naná! Elvégre egymásnak adták a kilincset szülővárosunk valamikori diákjai, akik a régvolt-szeretett, de sohasem feledett kisváros alma materéből indultak meghódítani a világot.

Beszélt múltáról és jelenről *Hidvégi Máté*, a neves rákkutató, *Simonyi András*, aki több éven át washingtoni nagykövetségénél szolgált hazáját, *Donáth László* evangélikus lelkész, '56-os édesapjának méltó, hiteles és megalkuvásmentes örököse, a szegény sorsból érkezett *Gyurcsány Ferenc*, aki miniszterelnökké küzdött fel magát, *Gógös Zoltán*, az MSZP nemrég lemondott alelnöke, akinél lámpással sem kereshetnénk földügyekben jártasabb szakértőt. Aztán magától értetődő volt az is, hogy a pápaiak hírnevét öregbítő *Kuncze Gábor*, az SZDSZ egykori elnökét, a volt belügyminisztert sem nélkülözhetette a társaság. A legutóbbi vendégünk pedig *Závecz Tibor*, a képernyőről jól ismert közvélemény-kutató volt.

Megdöbbenő volt hallani, hogy mindegyikük milyen kristálytisztán emlékezett azokra az időkre, melyeket aprócska kölyökként vagy később kis-és nagykamasként élt meg Pápan, mindnyájunk tudatalattijából fixírként híva elő a már-már feledésbe hajló múlt némelyszer csupán töredéknyi történéseit. Az egymásba gabalyodó emlékek – nevek, utcák, épületek – révén pár perce „hazaköltöztünk”, mint afféle elfeledett szomszédok.

Magától értetődő, hogy az efféle összejöveteleken helye van a nosztalgizásnak. Egészen addig, amíg a vendégeket interjúvoló egykori pápai diák, *Gyeczki András*, a legendás Bibó-kollégium valamikori igazgatója, *Demszky* nélkülözhetetlen kollégája nem kalauzolja vissza a jeles vendéget a nagybetűs MÁBA. Amiről a meginterjúvoltnak természetesen volt véleménye. Ami persze ennél egy picivel több is, elvégre kivétel nélkül mindegyikük a maga módján – tisztességük, jártasságuk, elkötelezettségük okán – tette hozzá azt a pluszt, mely innentől kezdve már valamennyiünk sajátja.

Tán felesleges megírom, hogy egyik VENDÉG sem ússza meg a kérdések özönét, melyet a nagyérdemű zúdít rá. Persze vitézül állják a sarat, még túlorában is, hiszen a kétórásra szabott program majd' mindig rövidnek bizonyul. Elvégre jó társaságban röppen az idő.

Folyt. köv! Felkészült: *Karinthy Márton*.

Hámori András

Sokszínű zsidóság

FRÖLICH RÓBERT FŐRABBI

A neológia

Mi a neológia? Miért jött létre?

A magyarországi neológ mozgalom 1867-től kezdve alakult ki. Akkoriban pusztán közjogi okai voltak az ortodoxokkal való szakításnak, később azonban a neológia fejlődése eltért az ortodox irányvonalától, de nem vált reformmozgalommá.

A neológia létrejött az ún. emancipációs törvénnyel (1867. évi XVII. törvénycikk) vette „hivatalosan” kezdetét, s bár az 1868/69-es magyarországi zsidó kongresszus katalizálta, gyökerei messzebbre nyúlnak vissza. Elegendő itt csak utalnunk Chorin Áron aradi vagy Lów Lipót szegedi rabbi munkásságára.

Lów vezetésével 1851-ben már megalakult egy testület, mely a világi oktatás fontosságát hangsúlyozta. 1868-ban az emancipációs törvény folytán összeült a „Magyar és Erdélyhoni Izraeliták Egyetemes gyűlése”, ahol a neológok végérvényesen elszakadtak az ortodoxoktól (szokás ezért a neológokat kongresszusziakként is nevezni).

A neológia nem szakított a klasszikus vallásjogi rendszerrel! Továbbra is evidenciaként kezeli, hogy a Sulchán Áruh szabályai kötelező érvényűek, minden neológ döntvény a hagyomány láncolatának logikáján alapul.

Az eltérés az ortodox irányvonalától, a nyitás az akkori modern világ felé az Országos Rabbiképző Intézet 1877-es megnyitásával kezdődött. A rabbiképző alkalmazkodott az akkori modern világhoz, tantárgyai között nemcsak a klasszikus zsidó stúdiók, hanem a világi tárgyak, például: nyelvek, zsidó filozófia és történelem is helyet kaptak. Engedelmeket tettek a prédikáció nyelvét illetően is, nemzeti nyelven hangzott és hangzik el a rabbi beszéde. Lehetővé tették a rabbiknak és a kántoroknak a reverenda viselését is. Egyes templomokban elengedték a nemeket elválasztó függőnyt is. Véleményük és véleményünk szerint ezek olyan külsőségek, melyek a lényegre nem érintik, de további értékkel gazdagítják a zsidó életet.

Melyek a neológia legfőbb jellemzői?

Szokás úgy aposztrofálni a neológ mozgalom kezdeteit, hogy az egyfajta reformként indult. Noha ez az állítás természetesen igaz, mégis téves következtetésekre sarkallja az olvasót.

A neológia hisz a szent könyvek isteni ihletésében és eredetében. A Szóbeli Tan érvényességét a neológ mozgalom a mai napig elismeri.

A neológ liturgia megfelel az ortodox templomokban használatos liturgiának, templomaiban a nők külön padosorokban foglalnak helyet, és semmilyen formában nem vesznek részt a szertartásokban. (Kivételesen ez alól az a néhány közösségben gyakorolt szokás, hogy az avatandó leány gyűjtja meg a péntek vagy ünnep esti gyertyát a templomban.) A nők nem viselnek istentiszteleteiken kapedlit, táliszt, sem pedig tfilint.

Nem tett és ma sem tesz engedelmeket a kóser étkezés vagy a vallásjogi aktusok, betérés, esketés, válás terén sem. Minden ilyen esemény a halácha betartásával zajlott és zajlik. A zsidó vallásba betérőknek hosszas felkészülést követően kell a bész din, az avatott vallási bíróság előtt számot adniuk, s meggyőzniük a rabbikat elhatározásuk szilárdságáról. A neológ hitközségek szövetségében egyetlen rabbinikus bíróság működik.

Nem tér el a neológia a házasságkötések halácháitól sem. A kohánitára vonatkozó tilalmak betartása, a vegyes házasság el nem ismerése

és meg nem kötése alapvető elve a neológiának. Hiszi és vallja, hogy a zsidó családi élet egyik sarokköve a családi élet tisztasága és annak legfőbb záloga: a mikve.

Az élet végén sem tekint el a haláchikus rendtől. A neológia nem járul hozzá a test elégetéséhez, sem pedig az esetleges urnák nem elkülönített parcellába való elhelyezéséhez. Továbbra is evidencia, hogy a zsidó halott végső nyughelye a zsidó temető, s hogy temetési rituálé csak és kizárólag zsidó temetőben zajlik. Az exhumálást is csak igen alapos vizsgálat után, a halácha által nem tiltott esetekben teszi lehetővé.

Haláchikus viták százait generálta a Dohány utcai zsinagóga orgonája és a közepől elmozdított bima. A mai napig születnek responzumok a témában, melyek elítélik, illetve igazolják az orgona létét. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy – noha a Dohány utcai zsinagóga nem az egyetlen – az orgona általában nem jellemző a neológ templomokra, miképp a bima közepől való elmozdítása sem.

A neológia ugyanakkor érti és vallja, hogy a mindenkori modern kor kihívásaival szembe kell nézni, s új kérdésekre megfelelő választ kell adni. A 21. század új kérdéseket vet fel, a történelem utolsó nyolcvan esztendeje mindmáig haláchikus problémák sorát tárja a rabbik elé. (Elegendő itt csupán az elhagyott asszony kérdéskörére utalnunk.) Ezeket a kérdéseket a halácha szellemében, de a modern kor lelkiségének figyelembevételével kell megválaszolni, empatikusan, ugyanakkor nem eltérve a kiszabott úttól.

A neológ zsidó mozgalom kezdetektől a neológ zsidók magyarnak és zsidónak vallották magukat. Magyarságukat olykor még zsidóságuk elé is helyezték.

Miben más, miben különbözik más irányzattól?

Fentiekből világosan kitűnik, hogy a neológia unikális, csak a magyarországi zsidóságra jellemző mozgalom.

Eltérően az ortodox közösségektől, nem kizárólagosan rabbinikus vezetés alatt áll, és nem követeli meg tagjaitól a szigorú vallásosságot, de a közösség maga ugyanakkor ragaszkodik a szabályok megtartásához. A neológia liberálisabb és nyitottabb, mint az ortodoxia. A rabbik autoritása saját közösségükre terjed ki, noha döntvényeik nem szükségszerűen egyeznek meg neológ kollégáik véleményével, de autentikusak, s haláchikus vita esetén a rabbik végül konszenzusra jutnak, nem szakítanak a haláchát más logika mentén értelmező társaikkal. Nem utasítják el más, nem neológ, de vallásos körökben mértékadó rabbik véleményét sem. Nincs központi irányítás, csupán a törvény és a hagyomány által megszabott irányvonal. A halácha alkalmazásában lehetőség szerint megengedőek, nem veszik körül a Tórárt újabb és újabb tilalomfákkal. Ugyanakkor a rabbik kizárólagos joga, hogy mely döntvényeket, milyen irányvonalat fogadnak el és tartanak célravezetőnek a neológia keretein belül. E kizárólagosságnak csupán a Törvény szab határt.

A rituálét, az istentiszteleteket a neológia az ortodoxiával megegyező módon tartja meg, de nagy hangsúlyt fektet a templomon kívüli életre. Nem csupán a rabbinikus irodalom tanulmányozására valónak tartja a közösséget, pezsgő kulturális életet teremt a templomi közösség számára. A zsinagógán kívüli életben a rabbi mintegy ellenőrző szerepet tölt be, a közösség világi vezetése civil

kezekben van. A közösség kettős vezetése alatt áll, a két vezető egymás mellett és nem egymás fölött szolgál.

Világa sokszínű, a nem zsidó világot a halácha engedélyezte kereteken belül elfogadja, és integrálódik abba. Fontosnak tartja a világi műveltséget, tagjai az élet minden területén ott vannak. Állást foglal a többségi társadalmat foglalkoztató kérdésekben, az állam és más civil szervezetek előtt képviseli a zsidóság érdekeit. Intézményeket tart fenn, melyek nyitottak nem zsidó társaink előtt is. Szociális és oktatási hálókat épített ki, társadalmi és kulturális szervezeteiket hozott létre.

A konzervatívoktól eltérően ma nem foglalkozik sem teológiai, sem pedig eszkatológiai kérdésekkel, filozófiája a földi élet köré fűződik. Templomaiban nem ad aktív szerepet a nőknek a rituáléban, világosan elkülöníti a nemeket az istentisztelet alatt. A vallási sokszínűséget nem fogadja el, e tekintetben uniformizál. A rabbik közössége, a Rabbistület nem fogalmaz meg direktívákat. A törái tilalmakat nem igyekeznek feloldani, még akkor sem, ha a(z) egyébként precedensjog alapú) zsidó jog ezt lehetővé tenné. A neológia használ ugyan magyar fordítású imakönyvet, de az ima nyelve csak és kizárólag a héber. Megszólaltatja az orgonát, ám megkeresi a halácha azon pontjait, mely megengedhetővé teszi azt.

Végképp távol esik a neológia a reformtól. Ideológiájukban szinte nem találhatunk közös elemeket. A neológia nem fogadja el a nemi emancipációt, sem a vegyes vagy azonos nemű házasságot. Továbbra is maternális alapon tartja számon a zsidó származást. Az egyén vallásgyakorlását éppúgy kívánatosnak tartja, mint a közösségét. Az „ország törvénye” nem negligálja ellentmondás esetén a vallási törvényeket. A vallás megújulása a hagyományok megtartása mellett történik.

Mint látjuk, a neológia nem illeszthető be egyik világszerte elterjedt irányzatba sem. Egyedisége abból áll, hogy a kezdeti reformtörvényeket ötvözte az ortodox világgal. Nem szakított a vallási hátteret biztosító haláchikus fundamentumokkal, megmaradt ideológiájában tradicionálisnak, ugyanakkor teret engedett a modernitásnak; világi szervezeteiben éppúgy, mint az egyének életében, integrálódott a nem zsidó közegbe. Templomaiban ortodox, ám a prédikációkban, írásmagyarázatokban, írott tanulmányaiban gondolatisága a 21. század világát tárja elének. Vallja, hogy az eltávolodottakat közel kell hozni, de e közelítést nem a halácha félresöpítésével kívánja elérni.

Szociális alapítvány

keres

adománygyűjtői

munkakörbe

megbízható, intelligens

nyugdíjast.

Telefon:

06-1-321-3497,

esti órákban.

Újjáavatták a szabadkai zsinagógát

Bevitték a tóratekerceket a szabadkai zsinagógába, ezzel újjáavatták a felújított és a közelmúltban átadott épületet. Az ünnepélyes szertartást *Isak Asiel* szerbiai főrabbi vezette. A rendezvény hangulatát a jeruzsálemi Kántorkórus fellépése emelte.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége egy kilencágú gyertyatartó adományozott a szabadkai hitközségnek, amelyet a templom udvarán állítottak fel. A chanukiját az épület felavatását megelőzően adta át *Heisler András*, a Mázsihisz elnöke.

„A szabadkai zsinagóga ezzel hivatalosan is megnyitotta kapuit minden látogató előtt. Rövidesen egy programbizottság alakul, amely koordinálja majd az épületben szervezett kulturális programokat” – jelentette ki a sajtónak *Steinfeld Josua* hitközségi elnök.

Toth Imre / Szabad Magyar Szó

Kanada bocsánatot kér – de kitől?

Kanada hivatalosan bocsánatot fog kérni, amiért 1939-ben visszafordította a náci Németországból menekülő zsidókat szállító hajót – jelentette be *Justin Trudeau* miniszterelnök.

A Saint Louis nevű német tengerjáró hajó 1939. május 13-án, néhány hónappal a második világháború kitörése előtt hagyta el Németországot, közel 1000 utassal a fedélzetén. Az a náci üldöztetés elől menekülő 907 német zsidó volt közöttük, akiknek a befogadását előbb Kuba és az Egyesült Államok, majd Kanada utasította el. Az utasok kénytelenek voltak visszahátrálni Európába, Antwerpen kikötőjébe, ahonnan Belgiumba, Franciaországba, Hollandiába és Nagy-Britanniába utaztak tovább. Kétszázötvenen közülük meghaltak a holokauszt alatt.

Egy zsidó jótékonyági rendezvényen mondott beszédében Trudeau kijelentette, hogy a hajó visszafordítása folt Kanada múltján.

„A parlament bocsánatkérése nem írja újra történelmünk ezen szégyenletes fejezetét. A bocsánatkérés nem tudja visszahozni azokat, akikről elröbölték az életüket, és nem tudja helyrehozni a tragédia által összetört életeket” – tette hozzá a kanadai kormányfő.

Miután a 19. században Kanada több tízezer bevándorlót fogadott be, a két világháború között megszigorította a szabályokat. A második világháborút megelőzően és a holokauszt idején a kanadai kormány szigorúan korlátozta a zsidók bevándorlását. 1933 és 1945 között mindössze 5000 zsidó menekültet fogadtak be.

A kanadai vezetők az elmúlt három évtizedben több olyan kisebbség tagjaitól is bocsánatot kértek, akiket valaha hátrányos megkülönböztetés sújtott az országban, így a japánoktól és az ukránoktól.

24.hu

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Todá!

Zsidó hittankönyv III. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a

WWW.ZSIDOKONYVEK.HU

webshopban.

**A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-**

Tizenhatodszor is: Élet Menete!

Első rész

Verőfényes napsütés, vérpezsdítő muzsika, a Parno Graszt (*Oláh János* és zenekara... ő voltak azok, akiket a közelmúltban cigány származásuk miatt nem engedtek bemenni egy fővárosi szórakozóhelyre) fogadta az eseményre érkezőket a Március 15. téren, ahol gyorsan megtelt a térség s a betorkolló utcák a békés sétára, a tizenhatodik gyalogútra indulókkal. A cél, hogy fiatalok és idősek, civilek és közéleti személyiségek politikai és vallási hovatartozástól függetlenül együtt róhassák le kegyeletüket a holokauszt áldozatainak emléke előtt és hitet tehessenek a szolidaritás, a demokratikus politikai kultúra mellett, idén is megvalósult.

A kis színpadon *Veiszer Alinda*, a rendezvény műsorvezetője köszöntötte a megjelenteket, és beszélt néhány újdonságról, mint például a Mátyás pince közelében elhelyezett pultról, ahol önkéntesek fogadják a gyermekekkel érkezőket, akik rajzolhatnak egy képet, majd azt leadva édességet, palacsintát kapnak. A másik kezdeményezés látványosabb: menet közben a hídon zöldre festett „szobrok” élednek fel, s egy-egy műltra utaló mondattal válnak ismét mozdulatlanná.

Az első szónok, *Róna Tamás* főbbi lépett a mikrofonhoz, s egyebek mellett elmondta: A talmdikus irodalom egyik története arról mesél, támpontot adva a késői utódok számára – minekünk –, hogy a sivatagban, ahol nincs víz, nincs árnyék, egy vándor, talán egy zarándok, aki az életéért menetel, rója az útját a pusztában. Hosszú-hosszú idő telt el anélkül, hogy megpihenhetett volna. Csüggedt, fáradt, szomjas és kimerült. A sivatag végtelen homokjából előbukkan egy fa, egy terebélyes óriás, sűrű ágakkal beszőtt, a csúcsával mintha az eget érintené meg, vastag, barna törzse mohával van belepve. Az ágain édes gyümölcs terem, hús lombozata alatt árnyékos, hűvös a hely, miközben a gyökerei közül csermely fakad. Ez a fa ma, itt és most, az a 600.000 magyar zsidó, akinek az élete sosem teljesedhetett ki, s akiket úgy próbáltak eltörölni e föld színről, hogy nyomuk se maradjon. Ám gondos kezek évtizedes munkája során a megírt könyvek lapjain, fájó beszélgetések által, levelezéseken, fényképeken és megsárgult kottákon keresztül mégis köztünk élnek.

Szóval a zarándok megpihen a fa árnyékában, fogyaszt a gyümölcséből, és szomját oltja a csermelyből. Ezek után mielőtt továbbindulna, úgy illik, hogy köszönetet mondjon a fának és megáldja azt.

Előrelép, s a következőt mondja: Ha azt kérném, hogy legyen édes gyümölcsöd, vagy ha úgy áldanálak, legyen erős lombozatod, vagy ha úgy mondanám, hogy éltető víz fakadjon gyökereid közül, ez mind hiábavaló áldás lenne, így hát azt kívánom, hogy a belőled tört vékony, gyenge ág sarjadjon, fakadjon, dúsuljon, növekedjen az égig, hogy olyaná válhasson, mint te!

Ti, akik az Élet Meneten itt vagytok, legyetek őrizői a fa emlékének,

mely emlék élő, lüktető, fájdalmas és magasztos, mert a mi feladatunk, hogy az ő elkezdett útját továbbfolytassuk, és mi legyünk fává a zarándokok számára.

A vallási vezetőt követte a színpadon *Lebovits Imre*, Tiszafüred díszpolgára. Néhány szép gondolatát idéznék. Hangsúlyozta: A zsidóság a diaszpórában több mint 2000 év óta mindig hű állampolgára volt a befogadó országnak. Betartotta törvényeit, sohasem lázadott. Mégis mi történt? A német megszállást követően, 1944. március 19-én, Horthy kormányzó Sztójay Dömét nevezte ki miniszterelnökknek, aki meggyőződéses náci és antiszemita volt. Sárga csillag, gettó, deportálás, de a korlátozott hatalommal rendelkező

Horthy kormányzó hallgatott, és nem intézkedett. Majd a holokauszt-túlélő folytatta az emlékezést: A három zsidótörvény és a zsidók elleni uszítás eredményét mutatja, mi történt a szülőfaluamban. Tiszafüred járás mintegy hétszáz lakosát a vagonba kényszerítés előtt Polgár Pál szolgabíró szörnyű szavakkal búcsúztatja: viszontlátásra, zsidók – mint trágya.

Egy ennél sokkal derűsebb eset: Feleségemmel Izraelben voltunk, és részt vettünk a Jeruzsálemben feltárt föld alatti alagutak látogatásán. Amikor kijöttünk, az idegenvezető a következőket mondta: itt ölték meg a rómaiak az utolsó zsidó ellenállási csoportot. Ránk nézett, és azt mondta, de hol vannak a rómaiak? Mi viszont, zsidók, itt vagyunk.

Az elhangzott beszédek hagyományosan *Verő Tamás* főbbi és barátai sófárfújása, a menet elindítása követte.

Második rész

A célállomás a Friedrich Born rakpart volt. A hídon közeledve már hallhattuk a Sabbathsong együttes műsorát, majd a helyszínen élőben felcsendült a Halld, Izrael és a Schindler listája főtémája is. Zongorán *Jávori Ferenc Fegyva* játszott.

A zenekar vezetője, *Masa Tamás* színpadra szólította *Müller Péter Sziám*-it, a Soha többé soá egyik szerzőjét, valamint a Scheiber Sándor és a Bornemissza Péter iskola gyermekeiből álló énekkart (betanítók: *Harmath Ágnes* és *Kardos Dániel*).

A két szólóénekes *Perlaki Laura* és *Tábori Omri* volt. Az előadandó számhoz csatlakozott *Rost Andrea* operaénekes, valamint *Havas Judit* és *Pajor Tamás* előadóművész is. A tavalyi év híres hosszútávútója, *Hajdú Péter* és *Székhelyi József* zsiníművész is részese volt a csapatnak.

Masa Tamás megfújta a sófárt, s kezdetét vette a dal, melynek az óriási kivételként olvasható szövege a közönséget is meghihette.

Veiszer Alinda műsorvezető elsőként a holokauszt-túlélőket köszöntötte és mindazokat, akiket bármilyen eszmeiség, vallási vagy politikai hovatartozás okán valaha is üldöztek, továbbá a diplomáciai testület képviselőit: az USA ügyvivőjét, Izrael, Nagy-Britannia, Franciaor-

szág, Svédország és Kanada nagyköveteit.

Ezután bemutatta az idei esemény két díszvendégét: *Majgull Axelsson* svéd írónt, aki egy különleges könyvét is magával hozta, valamint *Aharon Tamirt*, az Élet Menete szervező nemzetközi főigazgatóját, aki sokadszorra jár Budapesten.

Végül üdvözölte az egyházak és a parlamenti pártok részéről megjelenteket, az önkénteseket és minden emlékezőt.

Gordon Gábor, az Élet Menete Alapítvány elnöke lépett a mikrofonhoz, s egyebek mellett elmondta: Örülök annak, hogy egyre több fiatal is velünk tart, hiszen nekik kell majd továbbadni tapasztalataikat, melyeket esetleg még személyesen, egy túlélével való találkozás vagy beszélgetés után szerezhetek. Sajnos már csak pár évünk van, azután nem lesz erre lehetőségünk. Majd így folytatta: Most szeretnék egy pár szót szólni arról az emberről, akiről ezt a rakpartszakaszt elnevezték, ahol most állunk, és akinek a neve nem annyira ismert, mint például Raoul Wallenbergé vagy Carl Lutzé. Ő Friedrich Born, aki svájci állampolgárként, de az akkori Nemzetközi Vöröskereszt megbízásából tartózkodott Budapesten 1944 májusától 45 júniusáig. Ez idő alatt kórházak, gyermekotthonok, árvaházak és népkonyhák felépítésével, illetve menlevelek kiállításával támogatta a zsidó lakosságot. Friedrich Bornról sajnos csak kevesen tudják, ezzel a cselekedetével közel 15.000 üldözött életét sikerült megmentenie. 1987. június 5-én a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet posztumusz Világ Igaza elismeréssel tüntette ki.

Ezután a szónok a költőt, Radnóti Miklóst idézte:

Ember vigyázz, figyelj meg jól világot: ez volt a múlt, emez a vad jelen, - hordozd szívedben. Éld e rossz világot és mindig tudd, hogy mit kell tenened érte, hogy más legyen. Sajnos napjainkban is nagy szükség lenne a világnak a kollektív bölcsességre!

Kívánom, hogy mi megoldjuk ügyünket, mert a múltunk jól mutatja, hogy a kirekesztés tragédiákhoz vezethet, és a béke, az elfogadás nem szól örökre – újból, minden nap meg kell küzdeni érte!

Székhelyi József színművész Born naplójából olvasott fel. Ebből egy kis részletet olvashatnak:

A zsidó hitközség képtelen volt arra, hogy az érintett tömegeknek az életveszélyben valamilyen segítséget nyújtson. Humanitárius intézmények közül egyik sem merészt valamilyen formában nyilvánosan fellépni. A Magyar Vöröskereszt Egylet sem mert lépéseket tenni a zsidók kérdés területén. Az egyházak sem voltak képesek közös, nyílt felhívásban fordulni a kormányhoz. A deportáció során néhány héten belül több mint 400.000 embert ragadtak ki addigi létfeltételei közül. Ez időben működésem azért volt különösen nehéz, mert egyáltalán nem volt magyar hatóság, amely illetékesnek tartotta

volna magát, hogy kifogást emeljen az ismertett eljárásokkal szemben.

A prózák után zene következett, Rost Andrea és Jávori Ferenc Fegyva előadásában a *Dona Dona* hangzott fel, majd a cappella az *Elindultam* szóp hazámból.

Utóbbi értelem szerűen nem fejezi ki az elhurcoltak sorsát, akik nem saját jószántukból mentek el. Őket elhurcolták!

Majd az Élet Menete színpadán egy házaspárt ismerhettünk meg *Zsuráffy Edit* és *Pikler Gyula* személyében, akik egészen különleges élettörténetüket mesélték el. A kivétlen felváltva beszéltek életéről, haláláról, a szülői házról, neveléséről, üldözöttségéről, bújtatásról, örömről-bánatról, megismerkedésükről, amely egy életre szól.

A házaspárt köszöntötte *Joszi Amrani*, Izrael Állam nagykövete, valamint Aharon Tamir, az Élet Menete nemzetközi főigazgatója is. A nagykövet tolmácsa *Breuer Ádám* volt. A diplomata szólott arról – látva a rengeteg embert –, hogy most magyogó kék ég tekint a békében-szeretben sétálókra, míg 74 évvel ezelőtt a borzalmaknak lehetett tanúja a Duna-part is. Hozzátette: Olyanok is itt vannak, akik nem élték át a vészkorokat, vallási hovatartozás nélkül keresztények, zsidók, turisták együtt, egy helyen, minden elkülönítéstől mentesen. Megemlítette azt is, hogy annak idején ember ember ellen, szomszéd szomszéd ellen fordult, országhatárokat zártak le a zsidók elől. Kevesen segítettek... Akkor megfogadtuk – tette hozzá –, soha többé! Fényhordozó fátylavivőként kell emelkednünk: Ilyen soha többé nem fordulhat elő! Az Élet Menete az élők menete az elpusztítottak emlékére – hangsúlyozta a nagykövet, majd így folytatta: Feladatunk az

emlékeztetés és a kiállítás. Hallgatni nem szabad.

A műsorvezető bejelentette, hogy Székelyi József, Gordon Gábor, Joszi Amrani és Aharon Tamir közösen adják át egy szép virágcsokor kíséretében Editnek és Gyulának az alapítvány emlékművének makettjét. Ezt követően, még mindig a köszöntés, az elismerés jegyében, a gyermekkórus és Pajor Tamás előadóművész-zeneszerző a Rosenberg Dani című dalt adták elő. A kórustagok a színpadon maradtak, majd miután a kivettőkön elolvashattuk a francia és az amerikai diplomata videoüzenetét, elénekelték az *Örömódot*.

Ezt követően Majgull Axelsson svéd írónt, *Szabó Tibor Benjámin* az Athenaeum Kiadó képviselőjében, s beszélgetőpartnerként Müller Péter Sziámi foglaltak helyet a színpadon. Amiről szó volt, illetve aminek kapcsán a kérdések-feleletek elhangzottak, az a Nem vagyok Mirjam című kötet, mely az Élet Menete és Svédország budapesti nagykövetsége támogatásával jelent meg.

Előjáróban Müller Péter Sziámi igen jelentősnek, az identitásváltás esszenciájának nevezte a művet. Beszélt a tartalmáról, de épp csak annyit, hogy kedvet csináljon hozzá az olvasóknak.

Szólt arról is, hogy a svédországi törvények az ötvenes években nem engedtek cigány családokat letelepedni. Ezért vált zsidóvá a könyv cigánylány hősnője, s öltötte magára a vagonban tépt ruhájá helyett egy halott zsidó kislány holmiját, a benne lévő iratokkal együtt.

Havas Judit előadóművész olvasott fel a kötetből, majd *Holländer Judit* tolmács segítségével megszólalt az író is, s válaszolt a feltett kérdésekre.

Végül a könyvet megvásárolhatták az érdeklődők, természetesen dedikálva.

Veiszer Alinda búcsúzott a megjelentektől, valamint bejelentette, hogy az Élet Menete Alapítvány augusztus 2-án, a cigány holokauszt emléknapján útnak indítja az első Roma Menet elnevezésű csoportot, amelynek már teljes a létszáma.

A több ezernyi résztvevő magával vihette napsütést, lágy szellőt, fekete fellegeket... reményt és élményeket.

Szeretném megköszönni az Élet Menete munkatársainak a cikk megírásához nyújtott segítségét.

IZRAELI SZÍNES

A szovjet hadsereg Izraelbe alijázott zsidó veteránjai minden május kilencedikén (a győzelem napja) felvonulnak Tel-Avivban és Jeruzsálemben.

70. születésnap ajándék: amerikai nagykövetség Jeruzsálemben

Izrael szép ajándékot kapott az Egyesült Államoktól: a zsidó állam fennállásának 70. évfordulójára Washington Jeruzsálembé mint az újonnan elismert fővárosba költöztette nagykövetségét. Az avatóünnepségre nagyszabású fogadást adott az izraeli külügyminisztérium, melyen Magyarország nagykövete is részt vett. Az amerikai döntés megosztja a világot – s magát az Európai Uniót is.

Négy európai uniós diplomáciai képviselő is jelen volt a Jeruzsálemben átköltöztetett amerikai nagykövetség avatása alkalmából az izraeli külügyminisztérium által szervezett fogadáson – jelentette a Times of Israel. 86. Izraelbe akkreditált külföldi nagykövetet hívott meg a minisztérium, közülük negyven fogadta el a meghívást, egyebek közt a magyar, az osztrák, a cseh és a román. A többi uniós tagállam nemet mondott, azzal az indokkal, hogy a részvétel nem illeszkedik a közös döntésbe, amelynek értelmében csak akkor hajlandók elismerni Jeruzsálem státuszát, ha a palesztinokkal sikerrel lezárják az ezzel foglalkozó tárgyalásokat.

Mint az ATV tudósításából is kiderült, az EU eredetileg a franciák által kezdeményezett közös nyilatkozatában ellenezte volna, hogy az Egyesült Államok felavassa és Jeruzsálembé költöztesse a nagykövetségét. Diplomáciai források szerint a tervezet a többi között azt szögezte le, hogy Jeruzsálemben mind Izrael, mind Palesztina fővárosának kell lennie; a történelmi város végleges státuszáról tárgyalni kell; s végül hogy az EU-tagállamok nem követik Amerikát, és nem fogják át helyezni nagykövetségüket Jeruzsálembé.

Magyarország, Csehország és Románia azonban bejelentette, hogy kifogásolja a nyilatkozatot, s ezzel lehetetlenné tették annak közzétételét.

A fenti sajtóértesüléseket Magyarország izraeli nagykövete megerősítette. Az MTI-nek nyilatkozva Nagy Andor közölte: Az európai uniós tagállamok közül négy nagykövet, Magyarország, Csehország, Románia és Ausztria nagykövete vesz részt a fogadáson, amelyet a külügyminisztériumban Benjámín Netanjahu és felesége ad az Izraelbe akkreditált nagyköveteknek abból az al-

kalomból, hogy az Egyesült Államok megnyitja jeruzsálemi nagykövetségét. Hozzátette: Magyarország, Csehország és Románia Brüsszelben sem értett egyet azzal, hogy az Európai Unió egységesen elítélje az amerikai nagykövetség Jeruzsálembé költözését.

Egyelőre nem született döntés arról, hogy esetleg Magyarország is Jeruzsálembé költöztetné jelenleg Tel-Avivban működő nagykövetségét. A magyar álláspont nem változott, továbbra is a kétállami megoldás hívei vagyunk – szögezte le a nagykövet.

Az amerikai nagykövetség költözését Izrael Állam hivatalos megalkulásának hetvenedik évfordulójára időzítették.

Hírek – és a Reuters összeállítása – szerint Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök áprilisban arról beszélt, legalább fél tucat ország komolyan fontolgatja, hogy követi az Egyesült Államok példáját. Néven azonban nem nevezte őket.

Amit tudni lehet: márciusban a guatemalai elnök bejelentette, hogy két nappal az USA után, május 16-án ők is átköltöztetik diplomáciai képviselőiket Jeruzsálembé.

Közben az Egypt Today április közepén arról írt, hogy három ország jelezte, Jeruzsálembé költözteti diplomáciai képviselőit. A három ország – legalábbis a lap szerint – Guatemala, Honduras és Románia lenne. Ugyanakkor a Times of Israel április

végén már arról írt, hogy Csehország háromlépcsős tervet készített az átköltöztetésre. Némi kétség azért övezi ezt a tervet, mivel azt a korlátozott hatalommal rendelkező elnök jelentette be, az ország vezetése pedig megosztott a kérdést illetően.

Ami viszont biztos: tavaly decemberben 128 ország igennel szavazott arra az ENSZ Közgyűlésé által voksolásra bocsátott – nem kötelező érvényű – határozatra, amely felszólította az Egyesült Államokat, hogy vonja vissza a Jeruzsálemet mint izraeli fővárost elismerő döntését. Összesen 9 tagország szavazott a határozat ellen, 35 távol maradt, 21 pedig nem adott le voksot. Némely szavazott az Egyesült Államok és Izrael mellett Guatemala, Honduras, Togo, Mikronézia, Nauru, az óceániai Palau és a szintén óceániai Marshall-szigetek.

Az amerikai lépéssel Ferenc pápa is foglalkozott, aki tavaly a hagyományos karácsonyi Urbi et orbi (a városnak és a világnak szóló) üzenetében békét sürgetett Jeruzsálem városa és az egész Szentföld számára: a párbeszéd újraindítását szorgalmazta, hogy tárgyalásos úton eljussanak a nemzetközileg elismert kétállami megoldáshoz.

A Szentföldön növekvő feszültségek alatt a pápa arra utalt, hogy Donald Trump a nemzetközi nyomás ellenére nemrég elismerte Jeruzsálemet Izrael fővárosának.

Donald Trump ugyanakkor a döntés bejelentésekor úgy fogalmazott, hogy „ez semmi más, mint a realitás elismerése”.

Már az amerikai elnök beszéde előtt elszabadultak az indulatok a Közel-Keleten. Szaúd-Arábiától Törökorszáig minden térségbeli állam felszólította Donald Trumpot, hogy ne tegye meg ezt a lépést. Mahmúd Abbasz palesztin elnök az erőszak kiterjedésére figyelmeztetett. A szélsőséges palesztin szervezet, a Hamász háromnapos „haragot” hirdetett meg.

A tüntetéseken amerikai és izraeli zászlókat, valamint Donald Trumpot ábrázoló képeket égettek.

Az Iszlám Együttműködés Szervezete pedig egy héttel Trump bejelentése után rendkívüli tanácskozást hívott össze, amelynek zárónyilatkozata Jeruzsálem keleti részét Palesztina fővárosának nyilvánította, és arra kérte a világ országait, hogy ők is tegyenek így.

Ahogy korábban elemzésünkben is írtuk, ez a döntés alapjaiban rendezheti át az Egyesült Államok közel-keleti kapcsolatrendszerét, és jelentheti egyben a „hagyományos partnerek” elvesztését is.

N. Vadász Zsuzsa / Fühü

Amerika mögöttünk áll. Benjámín Netanjahu

Ködösítés miatt homályosan...

Az elmúlt napokban sokan aggódva kérdezték: mi van most Izraelben? Nem csodálkozom, mert ha belebotlok egy magyar sajtóanyagba a térségről – ha lehet, nem olvasok ilyeneket, inkább a héber híreket hallgatom a neten –, csak dühöngeni tudok... Nemcsak arról van szó, hogy sokszor marhaságokat írnak, hanem a szóhasználatnál még a tényekből is képesek álhíreket gyártani.

Ma például Thüringer Barbara indexes sajtómunkás tollából: „Meghalt egy nyolc hónapos palesztin csecsemő is, mert könnygázt lélegzett be. **Egyelőre nem lehet tudni, hogyan került ennyire közel az összecsapásokhoz.**”

Hát persze, ha nem akarják, akkor nem tudják... nos, akkor elmondom. Már a cikk címe is egyfajta tévhíterjesztés: „Nyolc hónapos csecsemő is van az **58 gázai áldozat** között.” A kiemelés tőlem, mert amikor egy ilyen címet ír le valaki a közel-keleti helyzet beható ismerete nélkül, akkor abból a téves feltételezésből indul ki, hogy az, aki lövéseket ad le, az gyilkos, akit pedig eltalál a lövés, az áldozat, mégpedig a gyilkos áldozata. Nos, a Közel-Keleten ez az egyszerű képlet sem így néz ki.

A Palesztin Autonómia gáza–izraeli határán a Hamász terror-szervezet által fellázított tömeg peszách óta, vagyis több mint hat hete igyekszik áttörni a kerítést.

A mozgósítás jelszava: Micsd sivat a milionim, vagyis magyarul: **Millió visszatérő menetelése** – utalva arra, hogy az 1948-as arab–izraeli háború során elmenekültek utódai, akik a világon egyedülálló módon öröklik a menekültstátuszt, most visszatérnek, vagyis elfoglalják Izraelt!

Nem békés tüntetésről van szó, mint ahogy a világsajtóban hazug módon tálták, hanem a Hamász által előszeretettel használt módszerrel: **civilek háta mögött, nők és gyerekek közé keveredve támadnak.** Néhány képzett terrorista fegyverrel, Molotov-koktéllal, robbanóanyagokkal felszerelve maga köré élő pajzsoként gyerekeket, nőket állít, és elindulnak a kerítés felé.

Mit tehet az izraeli katona? Virágot osszon? Simogassa meg a gyerekek fejét, hogy közben megkéseljük, lelőjük, foglyul ejtsék? Mert a Hamász terroristáinak pontosan ez a céljuk: essen csapdába a katona, vagy ha löni merészel, akkor lehetőleg minél több civil találjon el, mert az mutatós a médiában!

Az emberélet nem fontos: 3000 sekkelt fizetnek érte, ha valaki a cionistákkal való packázásban meghal. Nem nagy pénz, de ott, ahol a Hamász korrupt vezetői a nemzetközi segélyek nagy részét ellopják vagy fegyverekre, terroralagutak építésére fordítják, a nép, az istenadta nép valóban pocék helyzetben van. Az infrastrukturális ellátást még mindig Izraelről kapják, 1993 óta (oszlói egyezmény) még alapszinten sem tudnak magukról gondoskodni. Az Izraelről kapott áramért, vizért rendszeresen nem fizetnek, de ha nincs áram, azért is Izrael hibáztatják.

A hír megjelenése óta kiderült, hogy egy halott csecsemőt vittek ki a határhoz, hogy megkapják a halottakért járó 3000 sekkelt. A helyesbítés sosem erőnye az egyszerű képleten találó médiának.

Az izraeli hadsereg mesterlövészekkel igyekszik kilőni a civil tömeg közé bújó terroristákat – több mint hat hete! Igyekszik megakadályozni, hogy megrongálják a kerítést, hogy az ellenség átjusson izraeli területekre, mert nekik ez a feladatuk: az ország civil lakosságának védelme!

Az ellenség viszont cinikusan használja a saját népét arra, hogy ha már Izraelt elfoglalni nem tudják, legalább a nemzetközi politikai porondon, a slampos, álszent sajtómunkások segítségével a sárba tiporják! Tehát az 58 áldozat éppen-séggel lehet áldozat – a Hamász gyilkos vezetésének áldozata, de semmiképp nem az Izraeli Véderő katonáinak áldozata!

Mert egyetlen ország van a világon, amelynek nincs joga a saját polgárait megvédeni az ellenség támadásától anélkül, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa ne hozna elítélő határozatot! És még mondják, hogy ez nem szünteszte zsidógyűlölet!

„A hétfői összecsapások az **Egyesült Államok nagykövetségének Jeruzsálembé költöztetése miatt történtek...**” – ez is hazugság, hiszen az elmúlt hat héten változó létszámmal sikerült hözöngő tömeget toborozni – bár hiába égették az autógumikat, a füst sem segített megbontani a kerítést, vagy akár közelebb jutni az izraeli katonákhoz.

A sárkányrepülőkre szerelt Molotov-koktélokkal felperzselték aratás előtti búzatáblákat, erdőt, de a zsidókat nem törték meg, ezért most már a pénzjutalom az egyetlen „vonzó” – részvételi díjat fizet a Hamász, ha valaki megsérül – pénzt kap, ha meghal, a családja kapja a 3000 sekkelt.

A sajtófotósok készítik a drámai felvételeket a kavargó fekete füstől, a káoszról, a sebesültekről. Néha felkerül a netre egy-egy kellemetlen jelenet, ahogy egy srác két mankóval közelít a kerítéshez, majd amikor a füle mellett has a lövedék, felkapja a mankóit, és futva elmenekül...

Hogy került a csecsemő a légutakat próbára tevő fekete füstfelhőbe? Mi keresnivalójuk van a gyerekeknek a „tüntetésen”, ahol lőnek, köveket és Molotov-koktélok dobálnak? Európai ésszel fel nem fogható az, amit a gyerekekkel művelnek Gázában a saját szüleik!

Ezenközben tegnap Jeruzsálemben és Tel-Avivban is ünnepeltek – egyik helyen az USA követségét, másik helyen az Eurovíziót megnyerő izraeli énekesnőt.

Nem etettek krokodilkönnyeket a gázai áldozatokért, akik vagy saját, vagy politikai vezetőik ostobasága miatt haltak meg, de semmiképp nem azért, mert az izraeli katona gyilkolni akart!

Az izraeli katona egyetlen feladata, de kötelessége is, hogy az ország lakosságát, az odaérkező turistákat maximálisan megvédje az ellenség ármánykodásával szemben. Mindegy, hogy iráni rakétákról vagy gázai égő palackokról van szó. Ha kell, működésbe lép a Vaskupola-rendszer, és nem engedi Izrael légtérébe az ellenséges rakétákat, ha kell, a megvadult tömeget kényszerítik meghátulásra.

Izrael megtanult hatékonyan fellépni, és biztosítani a békés életet saját polgárai és a jó szándékú látogatók számára. Amen.

amichay.hu

Korda György: édesanyám fáját mindig magammal viszem

Hazai és külföldi közéleti személyiségek a napokban 35 darab fát ültettek el a budapesti Szent István Parkban Izrael Állam megalapításának 70. évfordulója alkalmából. A Mazsihisz által szervezett rendezvényen fát ültetett az egyik legnépszerűbb táncdalénekes, a jövőre 80 éves Korda György, akit ebből az alkalomból kérdeztünk Izraelről és kedves fájáról.

Egy előre leköötött fellépése időpontját csúsztatva el, hogy jelen lehessen az ünnepi faültetésen. Miért érezte ennyire fontosnak, hogy feltétlenül itt legyen a többi ünneplővel?

Egyrészt én megtisztelőnek tartom már magát a pusztá felkérését is, elvégre egy állam megalapítását ünnepelem, és nekem óriási megtiszteltetés jelent, hogy meghívást kaptam erre a szimbolikus aktusra. A faültetéssel éppen azonos időben szervezett koncertet csak egy órával csúsztatva el, de természetesen nem mondtam le, hiszen számomra minden fellépés fontos, a magyar közönség nekem az első. Másrészt pedig azért akartam feltétlenül ott lenni a

Balázs Klári, Korda György és Bálint gazda

faültetésen, mert ezáltal úgy érezhetem, mintha a történelem egy kis része volnék. Vagyis ez a kis fa szimbolikus módon állni fog majd akkor is, amikor én már nem leszek.

Őn még csak kilencéves volt, amikor Izrael Állam megalakult. Ennek ellenére akkor követte az eseményeket?

Akkor még gyerek voltam, s alig emlékszem valamire. Viszont egyik kedvenc olvasmányom lett később Leon Urís könyve, az Exodus, amely segített eligazodni ebben a szövevényes történetben. Megtanultam belőle, hogy milyen sokféle szempontból lehet nézni a történelmi eseményeket, s azt is megértettem, hogy többféle álláspont áll szemben egymással ebben a kérdésben. Az embernek meg kell hallgatnia mások véleményét is, mielőtt önmaga levonja a tanulságot.

Az elmúlt évtizedekben koncertezett Izraelben is?

Hogyne, csak sajnos ehhez szomorú dolgok is tapadnak. Az első magyar kulturális küldöttség tagjaként járt ott Berényi Ottó, Kibédi Ervin és Szegedi Molnár Géza, és utazás közben szegény Géza sajnos megsebesült a bécsi repülőtéren egy merényletben, majd lebénult, és meg is halt nagyon fiatalon. A furcsa az volt, hogy az ő utazásuk után napra pontosan egy évvel mentünk Izraelbe ugyanezzel a küldöttséggel, vagyis ugyanúgy ott volt Berényi Ottó, Kibédi Ervin meg a mi zenészeink, és hát hogy is mondjam... hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem volt bennem félelem. Amikor felültünk a repülőgépre, mutattam is a feleségemnek egy hosszú pajeszos férfit, aki nagyon izzadt. Látszott rajta, hogy szerintem ugyanúgy fél, mint mi. Erre föl mi történt a tel-avivi repülőtéren, amikor megérkeztünk? Ez az úr szállt ki elsőnek a gépből. És kiderült róla, hogy pont ő volt az egyik biztonsági ember.

Milyennek látta Izraelt?

Olyan földnek, ahol megelevenedik a történelem. Beutaztuk az egész országot Jaffától Jeruzsálemig, mindenütt jártam, s valami egészen csodálatos volt. Varázslatos, hogy a sivatag helyén felépült egy virágzó ország.

Ha már egy faültetési ünnepség apropójából beszélgetünk, hadd kérdezzem meg, hogy az életében van-e, volt-e olyan fa, amelyet különlegesen szeret?

Velencén, ahol korábban laktunk, volt egy nagyon kedves fűzfám. A feleségem, Klárka édesanyjaé volt, aki 95 éves koráig élt. Ő is imádta ezt a fűzfát. A másik kedves növényem az édesanyámhoz kapcsolódik. Drága anyám 28 éve halt meg, és a halála előtt pár évvel kaptam tőle egy kis tuját, amely még mindig megvan. Vagyis ma már több mint harmincéves. Egy cserépben tartjuk a télikertben, s bárhová utazunk, én viszem magammal, mert olyankor az édesanyám ott van velem.

Kácsor Zsolt / Mazsihisz

...és ideje van a nevetésnek

– Mennyi idő alatt ér el az ember Mádról Sátoraljaiújhelyre – kérdi egy szakállas zsidó a múlt századi magyar steti piacán.

– Ha befogat egy lovat – magyarázza egy helybeli –, két óra hosszat tart az út.

– No, de két lóval? – faggatja tovább a zsidó.

– Két lóval másfél óra.

– És három lóval?

– Három lóval talán egy óra alatt is ott lehet.

– Tudja mit? Akkor befogatok öt lovat, és el sem kell indulnom...

Egyik este bementem egy bárba. Üldögélek a pult mellett, mikor látom, hogy mellettem egy kicsi kínai fickó ül, és kortyolgat. Kérem tőle:

– Figyelj csak, értesz valamilyen küzdősporthoz, mint például karate, dzsudzsiu vagy kungfu?

A kínai felháborodva válaszol:

– Mi a fenének értenék ezekhez? Csak azért, mert kínai vagyok?

– Nem – feleltem. – Azért, mert az én sörömet iszod.

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ua.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

SPÁNN GÁBOR

Tüdő Gyuszi

A címben leírt gúnynev tulajdonképpen egy panaszkodást és egy fellélegzést takar. Idén úgy adódott, hogy ezerszer áldott asszonyommal együtt úgy döntöttünk, először deresedő korunkban nem oltatjuk be magunkat influenza ellen.

Erre az elhatározásra részint az a gyakorlati tapasztalat vitt, hogy sok éven át oltattunk, majd megkaptuk az influenzát, és orvosaink reakciója csupán annyi volt: jó-jó, de így könnyebb a lefolyás. Nekik – gondoltuk magunkban akkor is. Most pedig ömlött ránk a médiából az ész: sosem lehet tudni, melyik évben milyen törzs támad, és mit tesz Isten, a már megszokott védőoltás soha nem arra a törzsre hat, amelyik divatos, csupán az előző évre. Hát ezért nem szúrattuk magunkat.

Bölcsességünk meg is hozta a várt eredményt. A családon úgy ment végig az influenza, mint a második világháborúban Vorosilov marsall csapatai az ukrán fronton. Mindhárman megkaptuk, csak hál' Istennek feleségemnél és fiamnál viszonylag elviselhető kivételben, míg nálam a vírus tudta, hogy családfőről van szó, akinek kijár minimum a tüdőgyulladás.

Hétfvégén lettem rosszul (ismeretes, hogy minden gyulladt fog péntek este kezd el fájni). Igénybe véve személyes ismeretséget is, átvonsoltam magam a lakhelyem szerint illetékes kórház belgyógyászatára. Itt egyszer az ügyeletes doktornőnek el kellett mesélnem valamennyi panaszomat. Ez így első olvasásra magától értetődő, de senkinek sem kívánom, hogy 30 év hordozott betegségeit és az arra szedett gyógyszereket úgy kelljen elmesélni, hogy közben minden szónál meg akar fulladni, a doktornő nem érti, visszakérdez, és jómagam két kézzel kapaszkodom az ágy szélébe, nehogy rádőljek az egyébként csinos doktornőre.

Közölte, hogy már hallgatózással is komoly letapadást tapasztal a tüdőmön, várjak egy ágyhúzás idejéig, és majd jön a nagyvizit is.

Megszülették a fekvőhelyem egy háromágyas kórteremben. Akkor még nem tudtam, hogy még ebben is van csavar, és bentlétem minden szempontból felér majd egy túlélési reality show-val. Már békésen elmerültem a láz okozta álomban, amikor megjött a főorvos és sleppje. Komoly agónizálás közben újra el kellett mesélnem kora ifjúságomtól az összes bajomat, megesküdni, hogy nem dohányoztam soha, hogy nem iszom és nem drogozok, majd elém tettek vagy nyolc nyomtatványt, mindet három oldalon, legyek olyan szíves aláírni, hogy mindenbe beleegyezem. Mivel csak a vírusokat hoztam magammal, a szemüvegemet nem, még azt is aláírtam volna, hogy én vagyok a főnövér összes gyerekének biológiai apja.

Ezt követően megjelent egy hatalmas mütősfiú, és nagyon kedvesen rám szólt, ágyam elé tolvá egy kerekesszéket: na fater! Most átülünk a Rolls-Royce-ba, és átgörgetem magát a röntgenbe.

A kerekesszéknek megvolt az előnye: csak 40 percet kellett benne ülnöm, míg sorra kerültem, ahol is megerősítést nyert, hogy egy jobb oldali tüdőgyulladás boldog tulajdonosa vagyok.

Az osztályon közölték, hogy kapok egy széles spektrumú antibiotikumot, valamint napjában ötször inhalálnom kell, amibe hörgőtágítót is kevernek, valamint az egyeske (gyűlölem, hogy 40 éve nem szoknak le az egészségügyben arról, hogy a „kis beteg” nem egy rájuk bízott hústömeg!) naponta háromszor megiszik köptetőt is.

Tudomásul vettem, hogy nagy a baj, tehát intenzív a háború. A gond csak szombat-vasárnap jött, amikor a kb. 12 kórteremre két nővér maradt, és természetesen kihagytak szinte minden kezelést, én meg még járattam magam az inhalátor összerakásában, de mi az ahhoz képest, ami pár év múlva lesz, amikor már magunkat kell operálni?

Éjszaka derült ki, hogy kórtermem mégsem a létező világok legjobbjai: a középső ágyon fekvő beteg „tanuló cukros” volt. Ez azzal járt, hogy éjjel, mikor már hatott végre a lórugás erejű altatóm, kétszer is kicsapva az ajtót és felgyújtva a teljes szobavilágítást, jöttek a nővérek cukorszintet mérni és inzulint beadni. Mire nagy nehezen visszaaludtam, a hármasként fekvő 99 éves bácsi vesztette el az amúgy is elemhiányos hallókészülékét és üvöltött föl álmomból: szóljon valaki a nővérnek, becsináltam!

Ekkor sikerült kiolvasnom a folyosón a 300 oldalas krimimet. Találékonyaságom amúgy is határtalan volt: már első nap felfedeztem az apró takarítószeres szobácskát, amit nem zártak kulcsra, és itt sikerült este és reggel kipával imádkoznom.

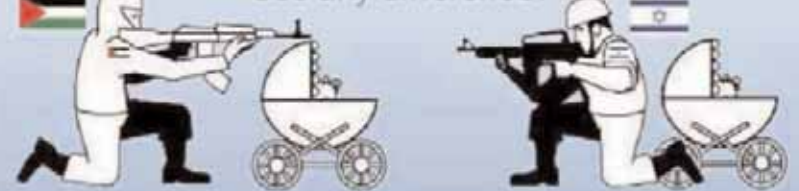
Summa summarum: a gondos orvosi ápolás ellenére nemrégiben saját kérésre hazabocsátottak.

Drága feleségem, aki addig is megkímélt a kórházi koszt pluszcsapásától, finom tyúkhúslevessel várt otthon. Miután megcsókoltam a mezűjét és megköszöntem a Teremtőnek, hogy csak ennyi betegséggel süjtött, a húsleves fölött elmerengtem azon, hogy több mint 100 évvel ezelőtt milyen igaza volt Sólem Alchemennek, amikor azt írta: ha egy szegény zsidó csirkét eszik, két eset lehetséges: vagy a csirke nagyon beteg, vagy a zsidó!

Látod a különbséget?

הצלחת למצוא את ההבדלים?

See any difference?

העולם אינו מצליח... the world doesn't

A VILÁG NEM LÁTJA!